

ZAČÍNÁME ŠKOLNÍ ROK

návrh aktivit pro rozvíjení vztahů ve skupině

9/2021

ÚVOD PRO VYUČUJÍCÍ

Na začátku každého školního roku je potřebné věnovat čas navázání nebo prohloubení vztahů mezi členy skupiny ve výuce náboženství nebo v katechezi. Témata rozvíjejí různým způsobem úvodní hodiny ve všech metodikách. K prohlubování a upevňování vztahů mezi členy skupiny je možné najít řadu dalších aktivit. Vybrali jsme pro vás činnosti, které vznikly v systému Pedagogiky Franze Ketta a jejichž úkolem je zdůraznit a prohloubit jeden ze základních principů této pedagogiky, kterým je vztahovost.

CÍLE

Společným cílem vybraných činností je navázání a prohloubení vztahů mezi členy skupiny.

Každý žák:

- Dostane příležitost říci něco o sobě, pojmenuje svou náladu, se kterou přichází.
- Osloví jiného člena skupiny a komunikuje s ním.
- Spolupracuje s ostatními členy skupiny, zapojí se do společné činnosti.
- Formuluje krátkou modlitbu.

OBSAHY

moje místo ve skupině, vztahy ve skupině

CÍLOVÁ SKUPINA

žáci 1. a 2. stupně ZŠ

ČASOVÝ ROZSAH

5–10 minut

POMŮCKY

- notový zápis – písňe
- látkové „body“ v košíku
- svíčka a zápalky
- kulička a miska

Vytváříme společenství – bod

„Já jsem Alfa i Omega, první i poslední, počátek i konec.“ (Zj 22,13)

fáze „já“

Pošleme po kruhu košík a každý si z něj vybere jeden barevný bod (kolečko o průměru cca 2 cm z látky nebo papíru).

Bodem označujeme obvykle důležité věci, důležitý údaj zakroužkujeme, říkáme: to je důležitý bod programu, klíčový bod, středový bod, bodem prochází nekonečně mnoho přímek... Bodem, který jsme si vybrali, budeme označovat důležité věci, důležité skutečnosti. Na začátku budeme za to nejdůležitější považovat každý sám sebe.

Označíme bodem sebe. Kam?

Označíme tu část sebe, která se mi nejvíc líbí.

Označíme tu část sebe, kterou jsme dnes nejvíc potřebovali.

Označíme tu část sebe, která mě nejvíc bolí.

Po každém označení může následovat krátké sdílení.

fáze „ty“

Kdo má svůj pevný bod, není nejistý. Má své místo a umí vyjít vstříc druhým. Bod může být něčím, co nás spojí s druhým člověkem, bod dotyku, bod setkání, strategický bod...

Jeden z účastníků vstane, vybere si druhého, jde k němu a „označí“ si jej.

Máme příležitost označit druhému třeba to, co se nám na něm líbí a zaujmout vůči němu postoj. Můžeme stát, klečet, dřepnout, označit bodem hlavu, ruce, ramena, položit bod před něj ...

fáze „my“

Bod mě spojil s druhým člověkem, bod spojuje člověka s člověkem, lidi mezi sebou, může se stát také bodem, který nás spojuje, společným bodem, naším bodem...

Očima najdeme společný bod, střed našeho kruhu, pak se jeden po druhém postaví, označí střed, sedne si a pohledem vyzve druhého.

Vytvořili jsme společný bod. Každý jej sice vidí trochu někde jinde, ale tak je to dobře. Možná nás znepokojilo, když někdo položil svůj střed na můj, řekli jsme si – to je ale můj bod, nebo jsme si říkali, dala jsem svůj bod špatně, co si o mně ostatní pomyslí...

Je to obvyklá reakce, když nám někdo sáhne na něco, co je naše. Je to riziko jakékoli společné práce.

Je možné krátké sdílení, zda někoho něco podobného napadlo a ve které chvíli.

modlitba

To nejsou všechny možnosti.

Nejprve byl důležitým bodem každý sám sobě, pak za svého bodu vyšel vstříc druhému, pak jsme vytvořili společný bod našeho setkání.

Člověk hledá pevný bod. Hledá sám v sobě, hledá u druhých lidí, hledá pevný bod, dokonalý bod, kde by byl v bezpečí, kde by si mohl odpočinout, kde by byl chráněný, opatrovaný, přijatý, pochopený, milovaný...

Člověk hledá pevné body v prostoru a čase. Každý má na zemi nějaký pevný bod, jistotu, člověka, kterého má rád, místo, kde je mu dobře, hudbu, kterou rád poslouchá...

Pro křesťany je tím pevným bodem v nás, v druhých a ve společenství Bůh.

Do středu postavíme zapálenou svíci.

Bože, jsi dokonalý pevný bod, nekonečný, věčný, nepředstavitelný střed, jsi bod začátku i bod konce. Jsme na cestě k Tobě, k pevnému bodu, dokonalému, nepředstavitelnému bodu.

Není to jednoduché jít a hledat, jít a neztratit pevný bod. Buď s námi a pomáhej nám.

Vytváříme společenství - kulička

„Stvořil jsi nás pro sebe, Bože, a neklidné je naše srdce, dokud nespočine v Tobě.“ (sv. Augustin)

fáze „já“

Pošleme po kruhu kuličku (dřevěná kulička o maximální velikosti pingpongového míčku), každý se na ni může podívat zblízka, vzít ji do ruky, kutálet, ťukat na ni a kdo chce, řekne, co mu kulička připomíná.

fáze „ty“

Díváme se kolem a hledáme podobnou kulatou věc v místnosti, pak hledáme kulaté věci venku. **Kulička nás spojila s věcmi, které nás obklopují, kulička nám pomůže spojit se s druhým člověkem.**

Vybereme pohledem druhého a pošleme mu po zemi kuličku.

fáze „my“

Kuličku položíme do středu na misku, roztočíme ji, a když někdo zpozoruje, že se kulička uklidní, tleskne, nebo se postaví.

Všechny kulaté věci mají v sobě ukrytý důležitý bod, těžiště, kolem kterého se točí. Nejen věci, ale i člověk má své „těžiště“, kolem kterého „se točí“. Člověk „se točí“ kolem různých věcí. Může se točit kolem sebe, kolem druhého člověka, kolem cenné věci, můžeme se točit kolem starostí, kolem vlastních dětí...

modlitba

Tím nejdůležitějším středem, „těžištěm“ našeho života je Bůh. On je ten, který vše dává do pohybu. Skrze něho žijeme, pohybujeme se a jsme. V něm se můžeme ztišit, zklidnit, být sami sebou.

Po kruhu posíláme misku s kuličkou, každý ji roztočí, čeká, až se kulička uklidní, a pak ji předá sousedovi. Poslední položí misku s kuličkou do středu kruhu.

Bože, dokonalé a nekonečné „těžiště“ našeho života, ve kterém žijeme, pohybujeme se a jsme. Děkujeme ti, že můžeme být v tobě, že jsi naším středem, naším „těžištěm“, kolem kterého se můžeme otáčet a kde můžeme v důvěře „spočínout“, protože nepokojné je srdce člověka, dokud v tobě nespočine. Amen.

Podle zvoleného úvodu vyučující naváže závěrečným poselstvím.

Vytváříme společenství - ruce

Varianta pro malé děti

fáze „já“

Každý si prohlédne svoje ruce. Dotkneme se prstíků, nehtů, dlaní pohladíme si čáry na dlaních.

fáze „ty“

Prohlédneme si ruce kamarádů, kteří stojí kolem, zatleskáme a ostatní opakují, zobrazíme gesto, ostatní opakují.

fáze „my“

Pošleme po kruhu tlesknutí, dotek na rameno, na koleno na hlavu... Vytvoříme uprostřed kruh, klekneme si vedle sebe a položíme ruce dlaněmi na zem. Hrajeme si: posíláme jako vlnu pohlázení, zaklepání na zem, obrácení dlaně apod.

modlitba

Dobrý Bože, děkujeme ti, že nejsme sami a že můžeme držet jeden druhého.

Varianta pro starší děti

fáze „já“

Podíváme se na své ruce, můžeme přemýšlet, co dnes dělaly, nesly nebo držely. Gestem rukou to můžeme naznačit ostatním, kteří hádají, co gesto znázorňuje.

fáze „ty“

Vedoucí udělá rukama gesto a vyzve ostatní, aby je zopakovali. Postupně může každý, kdo má nápad, udělat rukama nějaké gesto a ostatní je opakují (motání vlny, mlýnek na kávu, pozdrav zvednutím klobouku, tlesknutí, lusknutí prsty apod.)

fáze „my“

Vedoucí položí ruku na rameno svého souseda. Ten udělá totéž dalšímu. Postupně toto gesto obejde kruh, který se tak uzavře. Podobně můžeme posílat stisk ruky.

modlitba

Bože, děkujeme ti, že můžeme druhého držet za ruku.

Vytváříme společenství – zvonek

Varianta 1

fáze „já“

Vedoucí zazvoní na zvonek a pošle jej po kruhu, aby si na něj každý mohl zazvonit a tak „vydat svůj tón“.

fáze „ty“

Zvonek leží uprostřed kruhu. Někdo jej zvedne, přijde k tomu, koho si vybral, skloní se k němu a oba společně zazvoní (jeden zvonek drží, druhý jej rozkývá). Ten, kdo byl vybrán, pokračuje stejnou činností dál.

fáze „my“

Zvonek položíme na šátek do středu. Někdo na něj může zazvonit a všichni ostatní zazpívají tón zvonku, společně se „ladíme“.

modlitba

Dobry Boze, dukujeme ti, ze jsme tady jeden pro druhého. Pomáhej nám se jeden na druhého „naladit“.

Varianta 2

fáze „já“

Vedoucí vyzve účastníky, aby zavřeli oči a čekali tak dlouho, dokud něco v blízkosti svého ucha neuslyší. Pak obchází kruh a pro každého jemně zvoní.

fáze „ty“

Každý teď jen pro sebe uslyšel tón. Co vám ten tón připomněl? Slyšeli jste dnes nebo v poslední době něco podobného?

fáze „my“

Pošleme si zvonek po kruhu tak, aby pokud možno nepřestal zvonit. Pak uděláme totéž se zvukem. Zazpíváme tón zvonku a pošleme jej po kruhu od jednoho ke druhému jako „vlnu“. Jakmile jeden dozpívá, soused začne. Pak položíme zvonek do středu a postavíme se kolem něj do kruhu. Můžeme se přivolávat pohledem.

modlitba

Dobry Boze, jsme rádi, ze jsme spolu a ze nás spojuje tolik věcí, tolik zvuků a ze nás spojuješ ty.

Vytváříme společenství – lano

fáze „já“

Podáváme si svinuté lano po kruhu a každý může vyslovit, co se mu vybaví, když lano vidí.

fáze „ty“

Posíláme konec lana po kruhu tak, že se vždy podíváme na toho, komu jej podáváme.

fáze „my“

Jakmile se konec vrátí zpět k vedoucímu, sváže oba konce uzlem. Zavolá jméno některého z účastníků a uzel putuje po kruhu za ním. Když dojde k zavolanému, ten řekne: „Stop!“, a vyvolá dalšího, připojí směr doleva nebo doprava. **Co nás spojuje podobně jako lano?** Můžeme se na lano společně opatrně zavěsit.

modlitba

Dobry Boze, dukujeme ti, ze nás spojuješ.

„Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“ (Mt 18, 20)

Společně zpíváme píseň: Tolik, tolik lidí...

Tolik, tolik lidí

hudba: Franz Kett
český text: Eva Muroňová

To - lik, to - lik li - dí dě - tí se - šlo se nás ta - dy,
to - lik, to - lik li - dí se - šlo se nás tu.
Je - den vpra - vo, je - den vle - vo, za ním dal - ší, za ním dal - ší,
za ním dal - ší, za ním dal - ší, spo - lu v kru - hu sto - jí - me.
spolu v kruhu sedíme / chodíme...
pojd' a přidej se taky.

Viele, viele Menschen
hudba a text: Franz Kett
© RPA-Verlag GmbH, www.rpa-verlag.de

Vyučující přivítá účastníky: **Jsem rád/a, že jste tady. Jsem rád/a, že jste tady celí. Máme za sebou dlouhý den, dlouhou cestu. Mnoho jsme toho nechali doma..., mnoho nás toho čeká.**

fáze „já“

Pohlídáme se (nohy, ruce, oči...), pohlídáme tu část těla, kterou jsme dnes nejvíce potřebovali, pohlídáme tu část těla, která nás nejvíce bolí. Můžeme o tom ostatním krátce povědět.

fáze „ty“

Pozdravíme se sousedem, který sedí na jedné straně, na druhé straně..., můžeme se podívat, kdo tady je..., kdo chce, může jít někoho pozdravit (možná to nestihl, neznáme se, je mi sympatický/á ...)

fáze „my“

Ten, koho jsme pozdravili, s námi jde doprostřed a společně všichni vytvoříme kruh. Zpíváme další sloky písně a díváme se na toho, kdo stojí nalevo nebo napravo od nás. Spolu pak v kruhu stojíme, sedíme, chodíme, tančíme ...

modlitba

Stojíme společně v kruhu. Je nás tady tolik, tolik lidí ... a uprostřed nás je sám Ježíš, který řekl: „Kde jsou dva nebo tři shromážděni v mém jménu, tam jsem já uprostřed nich.“

Děkujeme Ti, Ježíši, za to, že jsme tady a teď, za to, že můžeme být spolu. Děkujeme Ti i za to, že jsi uprostřed nás. Otevři naše srdce, abychom naslouchali jeden druhému i tobě. Amen.

Kde najít další inspiraci?

Další inspirace můžete najít v časopisu Duha, v prvním čísle každého školního roku (www.mojeduha.cz).